

- вартість строкових депозитів перевищила вартість кредитів.

Разом із тим, здійснена НБУ робота зі стабілізації макроекономічних умов та підвищення ліквідності банківської системи уже на початку 2013 р. створила необхідні передумови для здешевлення ресурсної бази та активізації процесів кредитування. Водночас застосування лише монетарних методів регулювання було недостатнім для досягнення істотного зменшення вартості кредитів та активізації процесів кредитування корпоративного сектора. Досягнення зазначених цілей потребує зниження ряду ризиків, які пов'язані, зокрема, з немонетарними чинниками, надійністю позичальників, якістю їх застави, правовими відносинами тощо. Прийняття рішень, які впливали б на зниження рівня наведених вище ризиків, лежить за межами компетенції Національного банку України, тому важливими є координація дій усіх гілок влади.

Література

1. Основні засади грошово-кредитної політики на 2013 рік // Офіційний сайт Національного банку України. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.bank.gov.ua>.
2. Монетарний огляд за перше півріччя 2013 року // Офіційний сайт Національного банку України. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.bank.gov.ua>.
3. Попередні підсумки діяльності банків за станом на 1 червня 2013 року // Офіційний сайт Національного банку України. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.bank.gov.ua>.
4. Матеріали наради за підсумками діяльності банківської системи Львівської області у першому півріччі 2013 року / м. Львів, Управління НБУ у Львівській області від 25.07.2013 р.
5. Політика Національного банку України спрямована на активізацію масових безготівкових платежів / Прес-реліз НБУ від 07.11.2013 р. // Офіційний сайт Національного банку України. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.bank.gov.ua>.
6. Постанова Правління Національного банку України "Про встановлення граничної суми розрахунків готівкою" від 06.06.2013 р., № 210 / Законодавство України. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.rada.gov.ua>.
7. За 15 років Фонд гарантування вкладів фізичних осіб виплатив 400 тисячам вкладників банків близько 7 мільярдів гривень / Прес-реліз НБУ від 12.09.2013 р. // Офіційний сайт Національного банку України. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.bank.gov.ua>.
8. Постанова Правління Національного банку України "Про деякі питання регулювання грошово-кредитного ринку" від 19.09.2013 р., № 371 / Законодавство України. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.rada.gov.ua>.

Руденко З.М. Аналіз впливання денежно-кредитної політики Національного банку України на банківську систему (на прикладі Львівського регіону)

Проанализированы основные направления проведения денежно-кредитной политики Национального банка Украины в 2011-2013 гг. Охарактеризованы влияние данной политики на развитие банковской системы Украины и деятельность банков Львовщины. Рассмотрены сеть банковских учреждений, безналичные расчеты, депозитная и кредитная политика банков.

Ключевые слова: денежно-кредитная политика, банковская система, безналичные расчеты, депозитные и кредитные операции банков.

Rudenko Z.M. Analysis of influence of monetary policy National Bank of Ukraine (for example, the Lviv region)

The article analyzes the main trends of the monetary policy of the National Bank of Ukraine in 2011-2013. The influence of policy on the banking system of Ukraine and Lviv banking activities. We consider a network of banks, non-cash payments, deposit and loan policy.

Keywords: monetary policy, banking, cashless payments, deposit and credit operations of banks.

УДК 338.24

Доц. О.П. Савицька, канд. екон. наук;
студ. В.В. Цоньо – НУ "Львівська політехніка"

ОСОБЛИВОСТІ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НАСЕЛЕННЯ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Досліджено причини та наслідки міжнародної міграції населення. Охарактеризовано основні чинники, які впливають на міграцію. Виділено центри, які приваблюють мігрантів. Наведено країни з найбільшою кількістю мігрантів. Охарактеризовано найпривабливіші країни, до яких мігрують українці. Проаналізовано вплив грошових надходжень мігрантів на економіку України. Наведено країни, в яких найбільша українська діаспора. Визначено стратегічні пріоритети розвитку перспективних заходів, які сприяли б зменшенню еміграції робочої сили з України.

Ключові слова: міграція, мігранти, еміграція, імміграція, фактори впливу, причини і наслідки міграції, українська діаспора.

Постановка проблеми. Протягом останніх десятиріч міжнародна міграція стала невід'ємною складовою розвитку світової економіки, відіграла значну роль у суспільному розвитку. Однак сьогодні, особливо в умовах кризи, вона ввійшла в якісно новий рівень та етап свого становлення. Наприкінці ХХ ст. міжнародна міграція стала однією із складових процесу глобалізації світової економіки. Вона охоплює практично всі країни і континенти. Формування глобального ринку праці є результатом зростання міжнародної мобільності трьох основних факторів виробництва – інформації, капіталу та праці. Зростання обсягів міжнародної міграції відбувається не тільки внаслідок глобалізації, але є однією з основних рушійних сил цього процесу. Для України є характерними стихійний характер трудової міграції і постійно зростаючі обсяги міжнародної трудової міграції та недосконалість міграційної політики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми міжнародної міграції населення відображені в працях вчених: Т. Андерсен, Б. Брубейкер, А. Вільямс, А. Гайдуцький, Г. Глушенко, Ж. Зайончковська Р. Іредейл, С. Каслз, Е. Лібанова, Ю. Макогон, О. Малиновська М. Міллер, А. Поручник, А. Румянцев, В. Сатцевіч, О. Старк, Дж. Слот, І. Ольшевська, В. Орешкін, К. Уоллес, Дж. Уолперт, І. Івахнюк, В. Іонцев, І. Мельников, С. Метелев, А. Філіпенко, І. Цапенко, Т. Юдіна та ін. Труднощі пошуку на ринку праці досліджували Даймонд, Мортенсен, Піссарідес. Вони створили економічну модель DMP, яка враховує наявність неповної інформації транспортних витрат та проблеми вибору серед безліч різних постачальників і дає змогу зрозуміти як державне регулювання і економічна політика впливають на формування цін, зарплату і безробіття. Однак, незважаючи на увагу дослідників до проблем аналізу й оцінювання міжнародної міграції, проблеми міжнародної міграції в умовах глобалізації залишаються недостатньо розкритими.

Постановка цілей. Мета дослідження – охарактеризувати актуальні проблеми та причини міграції населення, висвітлити сучасні тенденції міжнародної міграції людських ресурсів в умовах глобалізації.

Виклад основного матеріалу. Зростання відкритості українського суспільства неминуче приводить до дедалі більшого входження України в міжнародний обмін робочою силою. Однією з важливих рис становлення ринку праці

є різке зростання міграційних процесів як у середині країни, так і за її межами. Міжнародна міграція робочої сили – форма міграції населення, яка полягає в переміщенні працездатного населення у межах світового господарства в пошуках роботи, кращих умов життя відповідно до економічних законів [1]. До основних видів міжнародної міграції населення відносять: еміграцію – виїзд (вибуття із країни), імміграцію – в'їзд (прибуття) у країну, рееміграцію – повернення емігрантів на батьківщину або репатріацію – повернення емігрантів на батьківщину з відновленням громадянства, а також повернення інтернованих цивільних осіб, депортованих, евакуйованих, полонених тощо [1].

Існує багато різних причин міжнародної міграції робочої сили, що створює як позитивні, так і негативні наслідки, а також впливає на соціально-економічний розвиток залучених до нього країн. Причинами міграції можуть бути економічні та неекономічні чинники (табл. 1) [2].

Табл. 1. Фактори впливу на міжнародну міграцію населення [2]

Фактори "виштовхування"	Фактори "притягання"
Економічні	
Низька заробітна плата	Висока заробітна плата
Низька якість життя	Висока якість життя
Високий рівень безробіття	Наявність вільних робочих місць
Економічна нестабільність	Стабільний розвиток економіки
Обтяжлива система оподаткування	Ліберальна система податків
Соціальні	
Низька якість освіти	Висока якість освіти
Погані умови праці	Гарні умови праці
Недопустима система охорони здоров'я	Доступна та високоякісна система охорони здоров'я
Відсутність можливостей для професійної самореалізації	Наявність можливостей для професійної самореалізації
Культурні	
Релігійні переслідування	Свобода віросповідання
Етнічна дискримінація	Відсутність етнічної дискримінації
Расова дискримінація	Відсутність расової дискримінації
Політичні	
Відсутність демократії	Розвинена демократія
Політична нестабільність	Стабільність політичної системи
Корумпованість владних структур	Відсутність корупції
Екологічні	
Забруднене навколишнє середовище	Краща екологічна ситуація
Низька якість питної води та їжі	Чиста питна вода та екологічна безпечна їжа

Міграційні процеси припиняються, якщо економіка розвивається успішно, створюються робочі місця і можна знайти роботу. Прикладом може бути Японія, еміграція громадян із якої припинилася у 60-х роках ХХ ст., а в 90-х роках населення інших країн почало мігрувати в Японію.

Оцінюючи міграційні процеси, їх дослідники вважають, що міграція в найближчому майбутньому не припиниться. Вона не скоротиться до того часу, доки існуватимуть істотні відмінності в умовах і оплаті праці, в соціальному і культурному розвитку різних країн. У всьому світі станом на 01.01.2013 р., нараховується 270-300 млн мігрантів (загальна кількість сучасного населення Землі – 7 млрд осіб). У 80-90-ті роки міграція була переважно економічною,

трудовою, але, починаючи з 2011 р., у світі почала зростати так звана *екологічна міграція* людей. Часті землетруси, виверження вулканів, затоплення і паводки, торнадо, цунамі, тотальні лісові і торф'яні пожеги, відсутність питної води, спонукають людей шукати екологічно безпечні місця для проживання. При цьому в міграційних процесах беруть участь представники середнього класу та відносно забезпечені люди [2].

На сьогодні сформувалися такі основні напрями міжнародної міграції робочої сили: міграція з країн, що розвиваються, до промислово розвинених країн; міграція в межах промислово розвинених країн; міграція між країнами, що розвиваються; міграція наукових працівників та кваліфікованих фахівців з промислово розвинених країн до країн, що розвиваються; міграція з постсоціалістичних країн до розвинених країн. Ще одним специфічним напрямом міжнародної міграції робочої сили є використання транснаціональними корпораціями на своїх закордонних філіалах значної частки найманих працівників. Так, на філіалах американських ТНК наприкінці 90-х років ХХ ст. було зайнято понад 7 млн осіб. Навіть у США в іноземних компаніях працює понад 3 млн осіб [2]. Виділяють чотири великих та п'ять малих центрів, які приваблюють робочу силу (рис. 1).

1 центр. США та Канада
2 центр. Країни Західної та Північної Європи
3 центр. Нафтовидобувні країни Близького Сходу
4 центр. Латинська Америка
Малі центри:
- країни Південної та Центральної Африки
- країни Південно-Східної Азії
- Австралія та Нова Зеландія
- Ізраїль
- Росія

Рис. 1. Центри притягнення робочої сили [2]

І. Перший центр традиційно утворюють США та Канада, трудові ресурси яких склалися історично за рахунок іммігрантів з Європи. США й надалі залишається країною, яка притягує емігрантів.

У міграційних потоках, спрямованих до США і Канади, зменшилася частка мігрантів з Європи, проте зросла їх кількість із Латинської Америки та Азії (китайці, японці, індонезійці, філіппінці). Серед емігрантів, які виїжджають до США, значна частина вчених та висококваліфікованих спеціалістів. Так, емігрантами є 23 % членів Національної академії наук і 33 % лауреатів Нобелівської премії у США. Загальна кількість іноземних працівників (трудомих мігрантів) у США станом на 2013 р. є 45785,1 тис. осіб. Найважливішим напрямом імміграційної політики США і Канади є заохочення припливу закордонних менеджерів, елітних фахівців, працівників з високою кваліфікацією, а також інвесторів (імміграція дозволяється за умови інвестування в економіку цієї країни визначеної суми).

II. Другим центром, який приваблює мігрантів, є країни Західної та Північної Європи. Важливу роль для використання іноземної робочої сили відіграло створення ЄС, одним з елементів якого є спільний ринок робочої сили. З 1992 р. відмінено будь-які обмеження щодо міграції робочої сили в межах ЄС, а отже, сформовано єдиний ринок робочої сили (уніфікація освіти, взаємне визнання дипломів про закінчення навчання, єдина професійно-трудова документація, право будувати власне житло на території іншої країни, єдине європейське громадянство тощо).

III. Третій центр притягування – країни Близького Сходу, які займаються добуванням нафти. Основними країнами-реципієнтами є Об'єднані Арабські Емірати, Катар, Кувейт, Оман, Бахрейн, Саудівська Аравія. Міграційні потоки до цього регіону почали формуватися ще в 1940-1950 рр. внаслідок розробки нафтових родовищ у Саудівській Аравії і Кувейті. Найбільших масштабів вони набули після нафтового буму 1973 р. У розбагатілих на нафті державах було створено багато робочих місць переважно в будівельному секторі й у сфері обслуговування. Оскільки населення цих країн нечисельне, залучення іноземної робочої сили стало природним вирішенням проблеми нестачі трудових ресурсів.

На початку XXI ст. структура зайнятості іноземних робітників у близькосхідних країнах змінилася. Очевидним із цих змін є збільшення частки зайнятих у сфері туризму (готельне обслуговування, розважальні заклади, ресторани, кафе тощо), а також постійно зростаюча потреба в домашній прислужці, внаслідок чого збільшується попит на жіночу працю. Саме для жінок-мігрантів найближчим часом працевлаштування в цьому регіоні буде найперспективнішим.

IV. Четвертий центр – Латинська Америка. Інтенсивними є міграційні потоки між латиноамериканськими країнами. Значна частина робочої сили переміщується з Колумбії, Болівії, Парагваю, Чилі, Уругваю, Сальвадору до Аргентини, Бразилії, Венесуели. У періоди економічного підйому іноземна робоча сила в цих країнах досягає 15-20 % від загального числа зайнятих. Чоловіки-мігранти приїжджають працювати на цукрових і бавовняних плантаціях, на виробництві вовни й нафти, на будівництві, а жінки – домашньою прислужкою. Уряди Аргентини і Венесуели, стурбовані нестачею кваліфікованих кадрів для розвитку національної економіки, ще на початку 90-х років XX ст. звернули свою увагу на країни Східної Європи з метою залучення кваліфікованих працівників середньої ланки для роботи в нафтовій, хімічній, електронній, переробній і добувній промисловості. Заохочувалася як тимчасова робота необхідних місцевій економіці фахівців за контрактом, так і переселення їх для постійного проживання (рис. 2-3) [4].

Упродовж років міграційний рух робочої сили у визначених напрямках істотно змінювався. Найпривабливішими для трудових мігрантів були країни, для яких бажаним був їх притік, які залучали мігрантів для задоволення власних потреб, створювали нові робочі місця і дбали про зростання рівня життя населення. Серед країн, в які спрямовані потоки трудової міграції з України, є Італія, Німеччина, Росія, Чехія, Ізраїль, Іспанія, Польща, США, Греція, Португалія, Іспанія та інші розвинені країни (табл. 2).

Countries with the largest number of international migrants, 2000 and 2013 (millions)

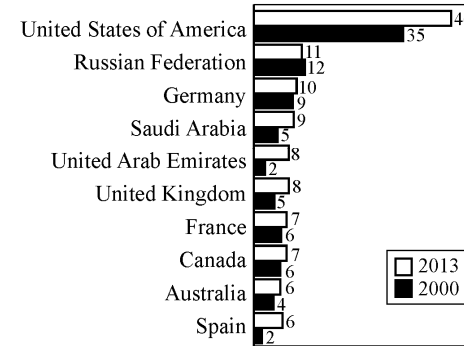

Рис. 2. Кількість мігрантів за основними територіями [4]

International migrant stock by major area, 1990, 2000 and 2013 (millions)

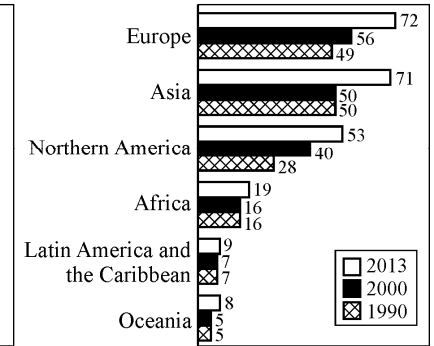

Рис. 3. Країни з найбільшою кількістю мігрантів [4]

Табл. 2. Десять країн, до яких мігрують українці [5]

Країни	Італія	Німеччина	Росія	Чехія	Ізраїль	Іспанія	США	Греція	Португалія	Канада
Кількість населення, осіб.	208796	159308	126374	116371	97617	77217	59917	50081	48022	43000

Міграція робочої сили для України – це негативне явище, адже мігрують зазвичай, перспективні та амбіційні люди, які одержали на батьківщині необхідну освіту і кваліфікацію, або молодь, яка погоджується на будь-яку роботу і низьку зарплату без будь-яких гарантій. Головна проблема полягає в труднощах реалізувати свій потенціал в умовах нестабільної політичної ситуації в країні, невпевненості в завтрашньому дні, що і формує мотивацію сучасної міграції. Більш ніж на п'яту частину всіх емігрантів складають науковці, лікарі, викладачі, які внаслідок збагачують людський капітал розвинених країн, що негативно позначається на економічному стані України, темпі його відновлення. Міграція негативно впливає на демографічну ситуацію. Країни зазвичай супроводжується вимушеним розривом, хоч не рідко й неостаточним, сімейних зв'язків і послаблення [6].

За даними Державного комітету статистики України, за підсумками 2012 р. з України вибуло 629372 осіб, міграційний приріст становив 13447 осіб. Найбільше мігрантів було з таких регіонів: Автономна Республіка Крим – 25727 особи (приріст 3470 особи), Волинська обл. – 18975 (приріст 78 осіб), Одеська обл. – 33045 осіб (приріст 6619 осіб) та м. Києва – 32256 особи (приріст 23400 особи) [7].

Із 1996 по 2011 рр. Україну залишили 1622 вчених, серед яких 1290 кандидатів наук і 332 докторів наук. Найбільше вчених залишили країну в 1996 р. – 267. Як свідчать офіційні дані, з 2003 р. кількість вчених-емігрантів значно скоротилася. Лідером серед країн, на які змінили місце проживання українські дослідники, є США. У Штати за цей період виїхали 343 кандидатів наук і 77 докто-

рів наук. На другому місці за привабливістю стала Росія, де працевлаштувалися 388 діячів науки. Замикає трійку Німеччина – цю країну обрав 251 вчений з України. Крім того, чималий відтік наукових кадрів – у Ізраїль (171), Канаду (109) і Польщу (52). У 2012 р. кількість науковців, які емігрували за кордон, зросла майже втричі [7].

Найбільш населеними українцями, згідно зі статистичними даними, виявилися Італія (офіційна кількість громадян України в країні становить 208 796 осіб), Німеччина (159 308 українців) і Росія (126 374 співвітчизників). У першій п'ятірці також опинилися Чехія, де кількість приїжджих з України досягла 116 371, і Ізраїль (97 617 українців). Крім того, досить багато громадян України легально проживають в Іспанії – 77 217 осіб, США – 59 917 осіб, Греції – 50 081 українців, Португалії (48 022 українських громадян) і Канаді, де їх число становить 43 000. Домінуючими видами економічної діяльності серед українських трудових мігрантів є будівництво, найпоширеніше серед чоловіків, і домашній догляд, що переважає серед жінок. За оцінками, приблизно одна чверть усіх мігрантів, які працюють за кордоном, мають неврегульований статус (рис. 4-5) [2].

Рис. 4. Основні сфери працевлаштування українських трудових мігрантів [2]

Рис. 5. Рівень освіти українських трудових мігрантів [2]

Міграція має і позитивний вплив на економіку України. Зокрема, мігранти переказують грошові кошти на Батьківщину і цим самим роблять чималий внесок в її економіку. Перекази, які призначені не лише для особистого споживання, можна розглядати як зовнішні інвестиції. У 2011 р. обсяги приватних грошових переказів з-за кордону збільшилися на 19,6 % до 7,0 млрд дол. США. Ця сума майже еквівалентна розміру коштів, що надійшли в Україну як прямі іноземні інвестиції 7,2 млрд дол. США. Відношення обсягів грошових переказів до ВВП майже не змінилося, порівняно з попереднім роком, і становило 4,3 %, зовнішня допомога розвитку для України – 0,667 млрд дол. США (рис. 6) [7].

Згідно з дослідженнями вчених, українська економіка втратила б приблизно 7 % свого потенціалу без стимулювального впливу грошових переказів мігрантів, а 10-відсоткове збільшення грошових переказів на одну особу приведе до зменшення частки населення, яке проживає у злиднях, на 3,5 %. Найбільша частина грошових переказів витрачається на проживання (73 %) та товари широкого вжитку (26 %), тоді як лише 3,3 % використовуються для створення власного бізнесу. Зниження вартості грошових переказів на 1 % сприятиме підвищенню загального обсягу переказів на 14-23 %. Україна отримує найбільшу частку грошових переказів із Росії, США, Німеччини, Греції, Італії, Великобританії, що свідчить і про те, що грошові перекази здійснюють не тільки українсь-

кі трудові мігранти, але й також діаспора (рис. 7) [2]. Україна має одну з найбільших діаспор у світі, багато представників якої зберігають культурні та економічні зв'язки з батьківщиною.

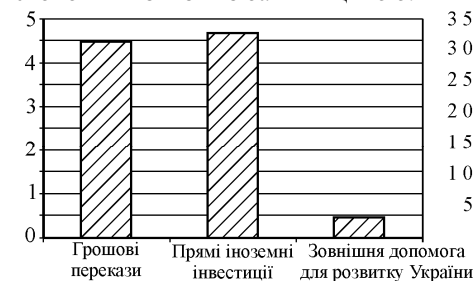

Рис. 6. Грошові надходження в Україну (млрд дол. США), 2010 р. [7]

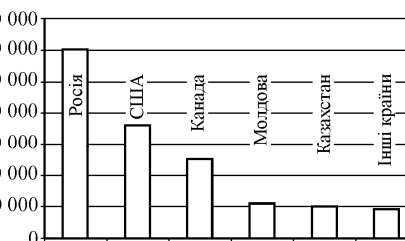

Рис. 7. Українська діаспора [2]

Соціально-економічні наслідки міжнародної трудової міграції наведені на рис. 8.

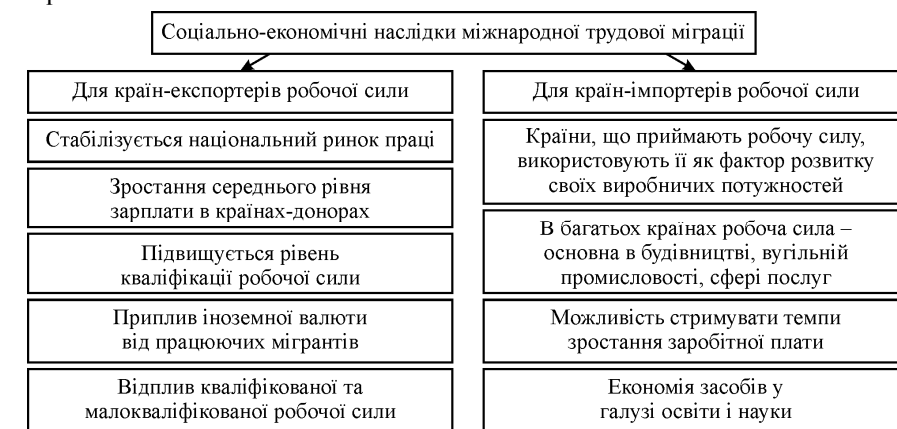

Рис. 8. Соціально-економічні наслідки міжнародної трудової міграції

До основних чинників, які стимулюють трудову міграцію з України, можна віднести: нерозвинений внутрішній ринок праці з високим рівнем безробіття, нерівномірність соціально-економічного розвитку регіонів, низька частка оплати праці у ВВП країни, високий рівень бідності та нерівності в суспільстві; структурні зрушення в економіці, які обумовлюють витіснення робочої сили з одних галузей і додаткову потребу їх в інших, відмінності між країнами в можливостях і умовах професійного зростання.

Україна на міжнародних ринках переважно виступає як держава-експортер робочої сили, хоча кількість іноземних громадян, які працюють в Україні, теж зростає. Сукупна кількість емігрантів з України – 6,5 млн (станом на 01.01.2013 р. населення України становить 45,5 млн осіб, Україна є 29 найбільшою країною у світі) [2]. Міграція може виникати внаслідок критичної ситуації: екологічна катастрофа, стихійне лихо, етнічні війни.

Існує кілька напрямів державної політики, які нормалізують проблему зайнятості [8]:

1. Максимальне сприяння розвитку сфери послуг.
2. Для збереження і підвищення рівня компетентності свого персоналу як умови зайнятості керівництво повинно приділяти особливу увагу професійно-кваліфікаційному зростанню кадрового потенціалу.
3. З метою запобігання зростанню рівня безробіття серед працівників з низькою кваліфікацією, уряд має передбачити збереження кількості робочих місць, які не потребують високої кваліфікації (державні соціальні роботи).
4. Для прискорення процесу створення робочих місць необхідно провадити політику наступальної конкурентоспроможності, використовувати при цьому кооперацію на ринку праці [8].

Необхідно здійснити глибоку реформу всіх служб зайнятості в напрямі децентралізації політики зайнятості та забезпечення кращої взаємодії соціальних партнерів.

Основними пріоритетними напрямками державної політики України, які допомогли б істотно зменшити еміграцію з України:

- створення робочих місць, розширення іноземного інвестування;
- забезпечення цивілізованої форми виїзду працівників за кордон та можливість їх вільного повернення;
- ввезення валюти, а також гарантії громадянам нашої країни захисту їх трудових прав за кордоном [6].

Поряд з наведеними вище заходами доцільно спрямувати зусилля на забезпечення гідних умов прийому іммігрантів і політичних біженців, усунення причин, які спонукають людей до нелегальної міграції. Вирішення цих завдань, своєю чергою, крім економічних передумов, потребує наявності відповідної нормативно-правової бази. Ситуація, яка склалася в Україні, потребує від уряду зважених законотворах і організаційних і господарчих заходів у сфері демографічної політики, спрямованих на створення нових робочих місць з належною заробітною платою та відповідною соціальною захищеністю, вдосконалення існуючої системи освіти, підвищення рівня охорони здоров'я і якості життя населення.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Міграційна політика України має опиратися на міждержавні угоди з країнами, які є потенційними користувачами нашої робочої сили. Основними завданнями української держави є: забезпечення та створення для населення необхідних соціально-економічних умов, повернення трудових мігрантів в Україну, де потрібні соціально активні громадяни та висококваліфіковані працівники, створення нових робочих місць, здійснення програм благоустрою та розвитку регіонів, захист прав громадян, які працюють за кордоном, забезпечення їм легального працевлаштування шляхом підписання відповідних міждержавних угод, спрощення візового режиму. Подальші дослідження доцільно проводити у напрямку окреслення перспективних заходів, які сприяли б зменшенню еміграції робочої сили з України.

Література

1. Сайт Світового Банку. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.worldbank.org/>
2. Міграційні процеси в світі, їх причини і наслідки. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.ubs-nashe.com.ua/docs/migration.pdf>

3. Сучасні міграційні процеси: світові тенденції, європейські та українські особливості. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/naukpraci/politics/2007/69-56-19.pdf>

4. Міграція робочої сили. Суть, причини і наслідки. [Електронний ресурс]. – Доступний з http://pidruchniki.ws/18000102/politekonomiya/migratsiya_robocchoyi_sili_sut_prichini_naslidki

5. Гринкевич С.С. Міжнародна міграція робочої сили та її розвиток в Україні / С.С. Гринкевич, І.Р. Груй. [Електронний ресурс]. – Доступний з http://tourlib.nbuv.gov.ua/portal/chem_biol/nvntlu/Grynkiwycz_16_3.pdf.

6. Школа І.М. Міжнародні економічні відносини : навч. посібн. / І.М. Школа, В.М. Козменко. – Чернівці : Вид-во "Рута". – 1996. – 250 с.

7. Міграція в Україні: цифри і факти. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.sli-deshare.net/presscvua/factsfigures-b5-uaf>

8. Міграція населення. [Електронний ресурс]. – Доступний з http://pidruchniki.ws/1376112038581/rps/migratsiya_naseleennya

Савицкая О.П., Цонё В.В. Особенности миграционных процессов населения в условиях глобализации

Исследованы причины и последствия международной миграции населения. Охарактеризованы основные факторы, которые влияют на миграцию. Выделены центры, которые привлекают мигрантов. Приведены страны с наибольшим количеством мигрантов. Охарактеризованы наиболее привлекательные страны, к которым мигрируют украинцы. Проанализировано влияние денежных поступлений мигрантов на экономику Украины. Приведены страны, в которых наибольшая украинская диаспора. Определены стратегические приоритеты развития перспективных мероприятий, которые бы способствовали уменьшению эмиграции рабочей силы из Украины.

Ключевые слова: миграция, мигранты, эмиграция, иммиграция, факторы влияния, причины и последствия миграции, украинская диаспора.

Savitska O.P., Tsonio V.V. Features population migration in the process of globalization

Investigational reasons and consequences of international migration of population. Basic factors which influence on migration are described. Selected centers which attract migrants. The resulted countries are with most of migrants. The most attractive countries which Ukrainians migrate to are described. The analysed influence of money receipts of migrants is on the economy of Ukraine. Resulted countries which the most Ukrainian diaspora is in. Certainly strategic priorities of development of perspective measures which would be instrumental in diminishing of emigration of labour force from Ukraine.

Keywords: migration, emigration, immigration, factors of influence, reason and consequences of migration, Ukrainian Diaspora.

УДК 336.62(330.45)

Аспір. Г.С. Стоянов¹ –

Дніпропетровський НУ ім. О. Гончара

РАЦІОНАЛЬНА ТА КРИТИЧНА МОДЕЛІ РОЗВИТКУ КРЕДИТНИХ СПІЛОК В ОБҐРУНТУВАННІ ПІДВИЩЕННЯ ЇХ ЕФЕКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Питання стилю розвитку установ кредитної кооперації на фінансовому ринку в умовах нестабільності та значної конкуренції з банками є достатньо актуальним, оскільки депозити банків гарантовані ФГВФО, а кредитні ресурси є дешевшими, на відміну від аналогічних послуг кредитних спілок (КС). Загалом КС покликані сприяти підвищенню загального рівня купівельної спроможності, ділової активності й зайнятості на-

¹ Наук. керівник: проф. О.К. Єлісеєва, д-р екон. наук